

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворчого мистецтва	Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра	Живопис	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	професійна
Спеціальність	023 образотворче мистецтво	Семестри	5,6
ЖИВОПИС У МАЙСТЕРНІ СЮЖЕТНО-ТЕМАТИЧНОЇ КАРТИНИ Семестр 5-6. курс СЖ2024 (с-т майстерня) Вересень – травень 2026-2027			
Викладач	Вінтаєв Ю.М. професор		
E-mail	vintaeva58@gmail.com		
Заняття	За розкладом (он-лайн)		
Консультації	Он-лайн (в гуглміт, клас-рум і телеграм)		
Адреса	поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8		
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра)		

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (переддипломна практика);
- 2) в полі тексту листа позначити курс, групу, ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*.

Окрім роздруків для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультації з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Живопис за фахом» є певний обсяг знань з композиції, рисунку, живопису, прийомів роботи з натури, вміння пошуку та вивчення аналогів. Обов'язковим є достатній рівень навичок роботи з фарбами у техніці акварелі, гуаші, олії, акрилу та роботи графічними матеріалами (олівець).

Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Демонстрація матеріалу за допомогою лабораторних приладів. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з дисципліни «Живопис сюжетно-тематичної картини» та застосування додаткової літератури з дисципліни та методичні наочні матеріали :

1. Методичний наочний посібник з живопису «Пленерний етюд. (З творчого досвіду)». 76 фото авторських етюдів (пол. ол.) 2005р.
2. Наочні матеріали - приклади завдань, презентації за темами курсу у спільному телеграм каналі.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань з дисципліни «ЖИВОПИС У МАЙСТЕРНІ СЮЖЕТНО-ТЕМАТИЧНОЇ КАРТИНИ» студентами 3-го курсу спеціалізації «Образотворче мистецтво» потребує наступні матеріали: папір, полотно, картон 40х50, 50х60 та ін., пензлі, палітра, акварель, гуаш, акрил, олійні фарби.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «ЖИВОПИС У МАЙСТЕРНІ СЮЖЕТНО-ТЕМАТИЧНОЇ КАРТИНИ» є надання професійних знань та практичних навиків шляхом мобілізації творчих можливостей на основі етюдних завдань в установленій термін, виробити звичку робити натурні замальовки, начерки, етюди, що є запорукою безмежних можливостей у втіленні творчих задумів у подальшій творчості. оволодіння високою образотворчою художньою культурою, системою засобів вираження художнього образу, здійснення основної задачі вищої художньої школи – підготовки висококваліфікованих фахівців художників-живописців, здатних вирішувати складні творчі питання на основі пізнання сучасної дійсності.

Завдання полягає у

- Виконанні етюдного живопису пейзажу, натюрморту та напівпостаті людини, живопису складного натюрморту, напівпостаті людини у визначеному середовищі.
- вивчення закономірностей побудови картинного простору через композиційно-графічне рішення.
- вивчення закономірності передачі живописними засобами форми, матеріальності і фактури натури, знаходження колірних і тональних відношень.
- Вивчення закономірностей пластичної мови живопису.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ЖИВОПИС У МАЙСТЕРНІ СЮЖЕТНО-ТЕМАТИЧНОЇ КАРТИНИ»

«ЖИВОПИС У МАЙСТЕРНІ СЮЖЕТНО-ТЕМАТИЧНОЇ КАРТИНИ» – одна з дисциплін професійної підготовки художника-живописця, що надає навички відображення видимої (об'єктивної) реальності; досягнення живописної грамоти, вільне володіння живописними навичками; освоєння прийомів творчого пошуку в розв'язанні практичних завдань, освоєння різних технік виконання, технологій живописних матеріалів.

Практична підготовка бакалаврів є невід'ємною складовою навчального процесу, що здійснюється в умовах аудиторії з натури, а також полягає у вивченні аналогів, літератури, методичного фонду кафедри. Організація цього процесу забезпечує фахову підготовку художника-живописця в умовах, наближених до реалій майбутньої професійної діяльності в галузі образотворчого мистецтва, що сприяє успішній мистецькій діяльності.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, дисципліна вивчається протягом 3-го і 4-го року навчання, складається з 4-ох семестрів та 12 кредитів ECTS (360 навчальних годин).

5 СЕМЕСТР

Тема 1 «Вивчення та аналіз живопису напівпостаті людини (оголеної і одягнутої), складного натюрморту, пейзажу, що спрямоване на виявлення простору середовища, на композиційне, пластичне, кольоротональне рішення і вирішення композиційної доменанти».

Змістовний модуль 1.

Завдання 1 практичне завдання містить - етюди складного натюрморту (бажано на пленері), яке спрямоване на композиційне, пластичне, кольоротональне рішення з виявленням композиційної доменанти.

Завдання 2 практичне завдання – «Етюди оголеної напівпостаті людини», яке спрямоване на досконалий анатомічний аналіз фігури, гармонізацію і підпорядкуванням оточуючого середовища моделі.

Змістовний модуль 2.

Завдання 1 Етюди до практичного завдання – «Одягнена напівпостать з елементами інтер'єру» на виявлення простору середовища з фігурою як домінантою у композиційному рішенні полотна.

Завдання 2 Практичне завдання - Екзаменаційне завдання: «Оголена жіноча напівпостать» спрямоване на досконалий анатомічний аналіз напівфігури завдяки тональному та кольоровому моделюванню в конкретному середовищі.

6 СЕМЕСТР

Тема 2 «Живопис оголеної напівпостаті людини на орнаментальному тлі (або з орнаментом на одязі) на основі пошукових етюдів. Завдання спрямоване на досконалий анатомічний аналіз напівфігури завдяки тональному та кольоровому моделюванню в загально-декоративно згорнонованій організації полотна. Пленерні етюди пейзажу і натюрморту».

Змістовний модуль 1.

Завдання 1 Етюди до практичного завдання – Живописне рішення напівпостаті на орнаментальному тлі (або з орнаментом на одязі). З'ясування можливостей орнаменту у живописному творі.

Завдання 2 практичне завдання – етюди оголеної напівпостаті людини.

Змістовний модуль 2

Завдання 1 містить практичне завдання – пленерні етюди пейзажу і натюрморту.

Завдання 2 містить практичне завдання - Екзаменаційне завдання. Живопис оголеної напівпостаті людини на тлі декоративних драпірувань.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Мета запропонованих завдань — є опанування та вміле використання на практиці основних закономірностей живописної побудови форми живої голови та набуття практичних навичок роботи з матеріалами. Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- навчання на високому рівні труднощів;
- швидкий темп вивчення навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання студенти повинні працювати з поставленою задачею керівником, але без прямих рекомендацій. Роль викладача є більш за все консультативною, тому що викладач виступає в ролі «замовника» той чи іншої роботи студентів.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

- Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримає бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:** <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
За розкладом	1.1 - етюди складного натюрморту (бажано на пленері), яке спрямоване на композиційне, пластичне, кольоротональне рішення з виявленням композиційної домінанти.	практичні	етюди-пошуки	5	Поточний перегляд	
За		практичні	Графічне і кольоротональ	7	Поточний	

розкладом			не рішення натури		перегляд	
За розкладом		практичні	Колірно- тональне рішення. Завершальний етап з проробкою деталей	10	Поточний перегляд	
За розкладом	1.2 - «Етюди оголеної напівпостаті людини», яке спрямоване на досконалий анатомічний аналіз фігури , гармонізацію і підпорядкуванням оточуючого середовища моделі.	практичні	етюди-пошуки	6	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Графічне і кольоротональ не рішення натури	8	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап	10	Поточний перегляд	
За розкладом	2.1 – Живописне рішення напівпостаті на орнаментальному тлі (або з орнаментом на одязі). З'ясування можливостей орнаменту у живописному творі.	практичні	етюди-пошуки	4	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Графічне і кольоротональ не рішення натури	8	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	10	Поточний перегляд	
За розкладом	2.2 - «Оголена жіноча напівпостать» спрямоване на досконалий анатомічний аналіз	практичні	етюди-пошуки	4	Поточний перегляд	Екзамен аційне завданн я

	напівфігури завдяки тональному та кольоровому моделюванню в конкретному середовищі.					
За розкладом		практичні	Графічне рішення натури	4	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	6	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	8	Поточний перегляд	
За розкладом	3.1 – Живописне рішення напівпостаті на орнаментальному тлі (або з орнаментом на одязі). З'ясування можливостей орнаменту у живописному творі.	практичні	етюди-пошуки	5	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	6	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	10	Поточний перегляд	
За розкладом	3.2 – етюди оголеної напівпостаті людини.	практичні	етюди-пошуки	5	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	8	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	8	Поточний перегляд	
За розкладом	4.1 – плерерні етюди пейзажу і натюрморту	практичні	етюди-пошуки	5	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	8	Поточний перегляд	

За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	10	Поточний перегляд	
За розкладом	4.2 - Живопис оголеної напівпостаті людини на тлі декоративних драпірувань.	практичні	етюди-пошуки	5	Поточний перегляд	Екзаме н аційне завданн я.
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	10	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	10	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–40
2	Поточний контроль	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Практична подача акуратна, без помилок. Показав відмінні результати під час поточного контролю.
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував якісний рівень знань та вмінь під час поточного контролю, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання.
B	12–15	32–35	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених

			завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксій. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с..
2. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264.
3. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.
4. Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV, 2018, К.: ІПСМ НАМ України, 375 с. – іл.
5. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с
6. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність / Міністерство освіти і науки України; Харківська державна академія дизайну і мистецтв; Факультет образотворчого мистецтва; Упор. М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко. Харків: ХДАДМ, 2015. 123 с.
7. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.
8. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксій. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
- 9.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

- Дерман Л.М. Соціокультурні комунікації у дизайні XX-XXI століть / Л.М. Дерман // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: щокварт. наукове видання. – К.: Міленіум – 2014. – №3. – С. 11.

- Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV. – К.: ІПСМ НАМ України, 2018. – 375 с. – іл.
- Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основикольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва :навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.